

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobce P. V.**, proti **žalované České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalované proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 42 Cad 123/2004 - 7 ze dne 9. 8. 2004,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 42 Cad 123/2004 - 7 ze dne 9. 8. 2004 **se zrušuje** a věc **se** tomuto soudu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení (dále jen „stěžovatelka“) podala včas kasační stížnost proti shora označenému usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, jímž bylo rozhodnuto následovně: „Řízení se zastavuje a věc se vrací správnímu orgánu k provedení dalších úkonů v rámci správního procesu. Nikomu se nepřiznává náhrada nákladů řízení.“

Tento výrok krajský soud odůvodnil tím, že dne 2. 6. 2004 poslal žalobce (soudem zde označovaný jako podatel) správnímu orgánu dopis, který označil jako odvolání proti rozhodnutí žalované ze dne 2. 6. 2004, o nepřiznání celého invalidního důchodu, přičemž uvedl, že k posouzení jeho zdravotního stavu nebyly dodány důležité údaje o jeho zdravotním stavu (nemoci Bechtěrev), není schopen vykonávat práci, na kterou byl kvůli úrazu přerazen a vyjádřil přesvědčení, že po prozkoumání aktuálního zdravotního stavu a posouzení všech dokladů dojde ke změně napadeného rozhodnutí. Správní orgán s pisatelem dále nekomunikoval, dopis označil za žalobu a postoupil ji krajskému soudu, ačkoliv v dopise není obsažen ani náznak pisatelova záměru obrátit se na soud. Podle krajského soudu buď toto

podání mělo být jeho adresátem bráno tak, že jde o prosbu o zohlednění nových skutečností a změnu předchozího negativního postoje formou autoremedury, anebo mělo být vyřízeno podle svého nadpisu jako zjevně svobodně a výslovně podané odvolání ve správním řízení; okolnost, že v podobných věcech zákon odvolání nepřipouští, je důvodem pro to, aby mu nebylo vyhověno, nikoliv k tomu, aby bylo jednostranně a bez zjištění pisatelovy vůle transformováno v soudní žalobu. Stěžovatelka měla nejasnosti podání odstranit další komunikací s pisatelem, ten mohl pisateli doporučit, aby namísto nepřipustného odvolání jej zažaloval, to ovšem není v moci soudu, jenž by tím překročil hranice poučovací povinnosti dle § 5 o. s. ř. Překážkou soudního řízení je tedy nezbytnost pokračovat ve správním řízení, proto krajský soud za použití § 64 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a § 104 odst. 1 o. s. ř. (občanského soudního řádu) řízení zastavil, přičemž vyloučil užití § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť se nejedná o návrh adresovaný soudu.

Stěžovatelka v kasační stížnosti, kterou podává z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., uvádí, že vůle žalobce směřovala jednoznačně k dalšímu řízení, nemůže se však jednat o řízení správní, neboť napadené rozhodnutí nabylo právní moci a opravné prostředky nejsou v řízení správním přípustné. Žalobce se domáhá přezkumného řízení o nárok na invalidní důchod. Použití § 104 odst. 1 o. s. ř. bylo v dané věci bezdůvodné. Zákon nevyžaduje, aby návrh na přezkoumání rozhodnutí byl adresován soudu.

Stěžovatelka tedy namítá, že věc byla po právní stránce posouzena nesprávně a navrhuje, aby napadené usnesení bylo zrušeno a věc vrácena Krajskému soudu v Ústí nad Labem k dalšímu řízení.

Žalobce se k podané kasační stížnosti nevyjádřil.

Ze soudního spisu vyplývá, že stěžovatelka podáním ze dne 20. 7. 2004 postoupila krajskému soudu podání žalobce ze dne 8. 7. 2004, které bylo nazváno „Odvolání“, doručeno stěžovateli bylo 14. 7. 2004; v podání žalobce uvedl, že nebylo přihlédnuto ke všem údajům o jeho zdravotním stavu, o nemoci Bechtěrev, není schopen vykonávat práci, na kterou byl kvůli úrazu přerazen a vyjadřuje přesvědčení, že po prozkoumání aktuálního zdravotního stavu a posouzení všech dokladů dojde ke změně napadeného rozhodnutí.

Krajský soud k projednání věci nařídil jednání, k němuž žalobce nepředvolal a vydal shora uvedené usnesení.

Nejvyšší správní soud, vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) napadené usnesení krajského soudu přezkoumal a zjistil, že kasační stížnost je důvodná.

Stěžovatelka napadá nezákonnost usnesení o zastavení řízení, uplatňuje tedy ve skutečnosti důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.; v posuzované věci se stala spornou otázka právní, a to zda a jakým způsobem posuzovat podání, kterým se žalobce obrátil na stěžovatelku, a zda vyjasnění nejasnosti podání přísluší správnímu orgánu či soudu, to vše ve světle úpravy přezkoumání rozhodnutí o dávku důchodového pojištění soudem. Krajský soud by se mohl dopustit nesprávného posouzení právní otázky, pokud by na věc aplikoval ustanovení, která na věc nedopadají, anebo ustanovení sice přílehlavá, leč jejich výklad by neobstál.

Podle § 108 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, se na řízení ve věcech důchodového pojištění vztahuje správní řád, nestanoví-li tento zákon jinak. Podle § 89 odst. 1 téhož zákona se proti rozhodnutím stěžovatelky ve věcech důchodového pojištění řádné opravné prostředky v řízení správním nepřipouštějí. Podle odst. 3 téhož ustanovení, požádá-li oprávněný před uplynutím lhůty k podání žaloby o sdělení podkladů pro výpočet důchodu, počíná běžet nová lhůta k podání žaloby ode dne, kdy mu byly tyto podklady doručeny.

Náležitosti podání v soudním řízení správním upravuje § 37 odst. 3 (čeho se týká, kdo jej činí, proti komu směřuje, co se navrhuje, podpis a datum), náležitosti žaloby pak upravuje § 71 odst. 1 s. ř. s. (označení napadeného rozhodnutí, označení výroků, které žalobce napadá, žalobní body, návrh důkazů a návrh výroku rozsudku). Žalobu lze podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení § 72 odst. 1 s. ř. s.); lhůta je zachována, byla-li žaloba ve lhůtě podána u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí směřuje.

Podle § 37 odst. 5 s. ř. s. předseda senátu vyzve usnesením podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví k tomu lhůtu. Nebude-li podání v této lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení o takovém podání usnesením odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek. O tom musí být podatel ve výzvě poučen. Z ustanovení § 41 odst. 2 občanského soudního řádu, který se podle § 64 s. ř. s. použije přiměřeně i na soudní řízení ve věcech přezkumu rozhodnutí správních orgánů, vyplývá, že každý úkon soud posuzuje podle jeho obsahu, i když je nesprávně označen.

Stěžovatelka posoudila podání označené jako „odvolání“ podle obsahu jako žalobu a postoupila ji soudu.

Jak Nejvyšší správní soud výše uvedl, žalobu proti rozhodnutí správního orgánu lze podat jak u soudu, tak u správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal; místo a čas podání má význam toliko pro zachování lhůty k podání žaloby. S ohledem na nutnost posuzovat podání podle jeho obsahu nelze z ničeho dovodit, že by se soud mohl bez dalšího nezabývat podáním, které jasně směřuje k přezkumu správního aktu, i když na něm chybí výslovné vyjádření, že se pisatel obrací na soud.

Za situace, kdy ve správním řízení o dávkách důchodového pojištění se řádné opravné prostředky nepřipouštějí, rozhodnutí tedy nabývá doručením účastníkovi právní moci a počíná běžet lhůta pro podání žaloby, není zde tedy řízení správní, které by mohlo obligatorně pokračovat. Pokud by stěžovatelka posoudila podání v této projednávané věci jako odvolání, které zákon nepřipouští a postoupila by je k vyřízení nadřízenému správnímu orgánu (Ministerstvu práce a sociálních věcí), mohla by také přivodit situaci, kdy by pisatel takového podání utrpěl újmu v podobě ztráty lhůty pro podání žaloby. Není navíc zřejmé, z čeho soud dovodil, že by stěžovatelka měla v další komunikaci s pisatelem mu doporučovat, aby ji zažaloval. Právní úprava, která by stanovila postup správního orgánu poté, co je u něj podáno podání, o němž se správní orgán domnívá, že je žalobou, s. ř. s. neobsahuje. Při tomto deficitu právní úpravy je nutno z hlediska zachování lhůty k podání žaloby nutno stěžovatelčin postup hodnotit jako pro účastníky příznivý. Soud se nemůže zbýt povinnosti poté, co podání, byť nejasné, obdrží, vyzvat pisatele k odstranění vad takového podání, přičemž při tomto postupu se nepochybně postaví najisto, zda se tento účastník chce soudit.

Krajský soud tedy měl poté, co podání žalobce obdržel, vyzvat jej v souladu s § 37 odst. 5 s. ř. s. k opravě nebo odstranění vad podání, s příslušným poučením o následcích, pokud této výzvě vyhověno nebude. Pokud krajský soud zastavil řízení a věc vrátil správnímu orgánu k dalším úkonům v rámci správního procesu, posoudil věc po právní stránce nesprávně, neboť aplikoval právní normy, které na věc nedopadají. Proto Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil (§ 110 odst. 1 s. ř. s.) a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, v němž tento soud rozhodne rovněž o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že krajský soud nařídil ve věci jednání, o němž žalobce nebyl uvědoměn a jehož se účastnila pouze stěžovatelka; jestliže krajský soud svůj postup mimo jiné odůvodnil potřebou respektovat rovnost účastníků řízení, pak v tomto ohledu tento princip zcela nepochybně opustil.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejdou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. října 2005

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu